

ÉSZREVÉTELEK A PAPIRCELLÁS CSEMETETERMELÉS HAZAI BEVEZETÉSÉVEL KAPCSOLATBAN

Dr. Tompa
Károly

1973 szeptemberében az illetékesekkel helyszíneltek a papírcellás csemetét termelő csemetekerteket, és több helyen a kiültetett csemetéket is.

A *Mecseki EFAG* a gépsort a helyi csemetekertben megfelelő munkateremben szerelte fel, melynek padlásán a folyamatos üzemeléshez elegendő tépett tőzeget lehet tárolni. A pécsiek április végén — május elején, több részletben 70 ezer FH 608-as papírcellát vetettek el erdeifenyővel, osli, kovácshidai és bonyhádi tőzeg felhasználásával. A tálcákat szabadföldi ágyakba rakták ki. Az első vetés teljesen sikertelen volt, mert az későn történt, és a madárvédelmet, valamint az öntözést nem tudták az előírt módon megoldani. Az erős gyomosodás még csak tetézte a bajt. A második, május végi vetés is csupán 20%-os növény százalékot eredményezett. Néhány ezer cellába ugyanakkor erdeifenyő magoncot iskoláztak. A termelt gyenge csemetéket a helyszínelésig nem ültették ki. Azokra kb. 1 Ft-ot költöttek darabonként.

A *Gyulaji Erdő- és Vadgazdaság* a nagydorogi csemetekertben, az új kezelő épületben mintaszerű munkacsarnokot alakított ki a gépsor számára. A magasított padlástéren több vagon tépett tőzeget vagy egyéb szubsztrátumot lehet tárolni és a leeresztő nyíláson át a gép töltőtornyába adagolni. Technikai okokból, sajnálatos módon itt is meg kellett ismételn az egyébként késői, május 9-i vetést. A Győr-Sopron Megyei Talajérőgazdálkodási Vállalat (továbbiakban: Vállalat) által szállított talajkeverékekkel ugyanazok a problémáik voltak, mint a soproniaknak és pécsieknek. Végül is a kb. 150 ezer elvetett cellából mintegy 90 ezer csemetét nyertek, ami csupán 60%-os növénykihozatalt jelent. A papírcellás csemete darabját kb. 70—80 fillérért állították elő.

A *Szombathelyi EFAG* 1973-ban nem folytatott a gépsorral üzemi kísérleteket. Ők a munkacsarnok és az öntözőberendezéssel ellátott szabadföldi nevelőágyak megépítésével készültek fel az ideai tavaszi indulásra.

A *Tanulmányi All. Erdőgazdaság* az automatizációt nem számítva hasonló termelőberendezéssel kb. 50 fillért fordított 1 db csemete előállítására.

A tanulmányi csemetekert által termelt papírcellás erdeifenyőcsemetékből a Sopronkörnyéki Erdészet Szárhalom 56/a erdőrészletben délnyugati kitétségű, száraz, sekély talajú vágásterületen, kézi pásztás gyephántás után, 1,50 × 0,8 m-es hálózatban 1973. VII. 12-én 2 ezer db-ot ültettek. A megmaradás szeptemberben 95%. A teljesítmény az előzetesen betanított munkásokkal itt 400 db/óra volt. A Röjtökmuzsaji Erdészet a Bregenz nevű erdőrészletben teljes talajelőkészítésű kavicsos cseri talajon, 1,4 × 0,8 m-es hálózatban, július legelején 2 ha-on végzett erdősítést. A területet két ízben ápolták. A megmaradás ugyancsak 95%. Az Iváni Erdészet Répceszemere 044 er.-ben a július közepén, hasonló talajon végrehajtott 2 ha-os erdősítésének megmaradása csak 70%. Itt különösen nagy volt a szárazság és a pajorkár.

Az Északhansági Erdészet december elején közölte, hogy a tóalmi erdeifenyő csemetékét VIII. hó 18—20-án, az év legmelegebb napjaiban ültették ki, seké-lyen szántott kotus terület pótlására. Az ültetés folyamán a cellákban levő laza szubsztrátumból sok kihullott. A műszaki átvételkor 40—50%-osnak minősítet-tek a megmaradást. Tél elején a megmaradt csemeték 70%-a még egészséges zöld színű, bár jórészkön a csúcsrügy kialakulása elmaradt. A többin túsárgu-lás nyomai láthatók. A dányi megfigyelésekről nincs adatunk.

Ez röviden az *első év számvetése*, ami egyáltalán *nem megnyugtató*. És az 1974. évi tervek?

A Mecseki EFAG a még rendelkezésre álló kb. 150 ezer cellával és a tavaly beszerzett tőzeggel kívánja az idei üzemi kísérletet tovább folytatni. Az eddigiek alapján úgy látszik, hogy a pécsiek nincsenek meggyőződve a papírcellás cseme-ték alkalmazhatóságáról a Mecsekben. A Gyulai Erdő- és Vadgazdaság az idén 2 millió papírcellás csemetét tervez és az ehhez megrendelt kb. 16 vagon osli tépett tőzgeből 11 vagon-t a Vállalat le is szállított. A siker nyitját az ottani kol-légák is a korai, február végi—március eleji vetésben és fóliaházas nevelésben látják. Természetesen alapfeltétel a gomba-, rovar- és gyommag fertőzéstől mentes, tápanyaggal dúsított, megfelelő szerkezetű és nedvességtartalmú tőzeg. Az említett helyszíneléskor mindhárom helyen jól adagolta a gép a Vállalat ál-tal a tenyészidőben előállított, nagyjából természetes nedvességtartalmú (40—42%) tépett tőzeget, amit 48 Ft-ért (ab Osli telep) tudnak szállítani, akár száz vagonos tételben. Az 1973. évi próbaüzemeltetéshez a mesterségesen szárított tőzeg-szubsztrátumot csak 205 Ft-os áron tudta előállítani a Vállalat, amit ter-mészetesen nem bír el még ez a teljesen gépesített, korszerű technológia sem.

A Szombathelyi EFAG a már beszerzett 200 ezer papírcellával folytatja le az idén a bejegyertyánosi csemetekertben az üzemi kísérletet.

A Tanulmányi ÁE 1974-ben 3 millió papírcellás csemetét kíván előállítani a tóalmi csemetekertben. Ha FH 408 típusú cellákkal számolunk, kb. 1 millióra van berendezett fóliaház. A többihez szükséges szabadföldi nevelőágyak nincse-nek meg. A tőzeget nem rendelték meg időben a Vállalattól. A Kisalföldi EFAG-tól beszerzett nyers tőzeg saját feldolgozását — úgy látom — nem sikerül idő-ben megoldani. Kérdés, hogy a megfelelő gépekkel és tapasztalatokkal rendel-kező Vállalat tőzsomszédságában helyes-e az ilyen önellátásra irányuló törekvés?

*

A burkolt gyökérzetű csemetenevelés ismert előnyeit 10 éve hangoztatom. A szaporítóanyag termelés intenzív módszereivel folytatott, közel egy évtizedes kísérleti-gyakorlati munka alapján, — hivatásom, szakmám iránt érzett felelős-ségérzetem tudatában — jogosnak érzem *aggódom kifejezését*, az enyhén szólva *lanyha hozzáállás miatt*. A helyzet javítására alábbi javaslatokat teszem, melyek közül néhány az érdekeltektől azonnali intézkedést kíván.

1 A MÉM, az Egyetem, az ERTI, az érdekelt erdőgazdaságok és a Vállalat illetékes szakembereinek részvételével szabatos intézkedési tervet kell ki-dolgozni és a szükséges feladatokat haladéktalanul végre kell hajtani, hogy az építésekkel együtt legalább 3,5 milliós beruházás a lehető legnagyobb hatásfok-kal hasznosuljon.

2 A külföldi kedvező tapasztalatok alapján, sürgősen le kell folytatni a ha-zai adaptációs kísérleteket a legmegfelelőbb cellatípus kiválasztására, a cellák itthoni előállítására és a legkedvezőbb termesztési rendszer meghatáro-zására.

- 3 A nagy teljesítményű gépsorok kapacitásának kihasználására ki kell dolgozni a kölcsönös előnyökön alapuló kooperáció lehetőségeit, nemcsak a társ erdőgazdaságokkal, de a kertészeti és egyes mezőgazdasági nagyüzemekkel is.
- 4 Sürgősen biztosítani kell a papírcellás csemetéknek a termesztő üzemen belüli mozgatásához célszerű targoncákat és a korszerű konténer-szállító terepjárókat.
- 5 Az erős, jó minőségű papírcellás ültetési anyag lehetővé teszi az erdősítési munkák automatizálását és az erdősítési hálózat okszerű tágítását. Így csökkenthető az erdősítési anyagszükséglet (elsősorban a nemesített szaporítóanyagból) és későbbre halasztható az első nevelővágás. Ehhez a mi viszonyaink között az 5 × 13 cm-es cellaméret látszik a legmegfelelőbbnek. A Bordeaux-i Erdőművelési Oktatási és Kutatási Központ (CERMAS) által kikísérletezett különleges ültetőgépet meg kellene venni, mert a legtöbb hazai termőhelyen a nagyobb kézi ültetőcsövek, ill. cellák használata nehézséget okoz.
- 6 A gépi kiültetés megoldásáig is be kell gyakoroltatni a dolgozókkal az ültetőcső használatát. (Nem engedhető meg, hogy külön dolgozó adagolja a csőbe a csemetét, és a cellában levő esetleges második növényt a cső felső peremén kialakított vágóélel el kell távolítani.) Ékásával a papírcellás csemete ültetése nem engedhető meg.
- 7 A papírcellás technológiát a nemesített anyag gyors elszaporításához, a nyárák-füzek rövid dugványos szaporításához és a fenyőfélék félfás és fás dugványozásához is fel kell használni, természetesen talajfűtéssel és ködpára-függöny alkalmazásával.

Д-р Томпа К.: ЗАМЕЧАНИЯ В СВЯЗИ С ВНЕДРЕНИЕМ ВЫРАЩИВАНИЯ САЖЕНЦЕВ В БУМАЖНЫХ ГОРШОЧКАХ В ВЕНГРИИ

Результаты внедренного в последнее время выращивания саженцев в бумажных горшочках были контролированы в 1973 г. Полученная картина не является благоприятной. Нужны срочные мероприятия, чтобы капитальные вложения, составляющие по всей стране 3,5 млн. Фт., использовались с соответствующей эффективностью. Следует выбрать наиболее подходящий тип бумажных горшочком и позаботиться о их отечественном производстве. Необходимо создать соответствующую связь не только между лесхозами, но также с сельскохозяйственными предприятиями. Следует принять меры на приобретение подходящих транспортных средств и лесопосадочных машин.

Dr. Tompa K.: SOME NOTES ABOUT THE HOME INAUGURATION OF THE SEEDLINGS PRODUCTION IN PAPER CELLS

The accomplishments of the recently introduced seedlings production in paper cells had been examined in 1973 September. The formed image is unfavourable. This fact calls for urgent action to provide for the investment about 3,5 million Ft has to be efficient. The proper type of paper cell has to be selected and to provide for its home manufacturing. The necessary connections have to be developed not only between the forest enterprises but with the agricultural farms too. It has to be provide also for the proper transport and seedlings-planter machines.

Pályázatot hirdet az Országos Erdészeti Egyesület *Bedő Albert, Kaán Károly és Barlai Ervin* életének, szakmai munkásságának feldolgozására. A pályázat nyilvános, azon bárki résztvehet. A pályaműveket jellegével ellátott, zárt borítékban kell az Egyesület címére (1061 Budapest, Anker köz 1.) postán beküldeni. A pályázathoz külön lezárt borítékban kell a szerző nevét és címét csatolni. A pályaműveket az Egyesület bizottságilag bírálhatja el és díjazza:

I. díj	3000,— Ft,
II. díj	2000,— Ft,
III. díj	1000,— Ft.

Pályázati határidő: 1975. április 30.